

درس اول: معرفی مجموعه

معرفی مجموعه

به دسته‌ای از اعداد، اشیا، حروف یا اشکال که دو به دو متمایز و کاملاً مشخص باشند، **مجموعه** می‌گوییم. برای مثال مجموعه عددهای طبیعی یک رقمی عبارت است از: ۱، ۲، ۳، ... و ۹ که اگر آنها را داخل یک جفت آکولاد ({}) قرار دهیم و با حروف بزرگ انگلیسی مانند A یا B نام‌گذاری کنیم، در این صورت یک مجموعه تشکیل داده‌ایم.
 $A = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\}$
 به هریک از عددهای ۱، ۲، ۳، ... و ۹ که در مجموعه A قرار دارند، یک **عضو** مجموعه A گفته می‌شود. چون از ۱ تا ۹، نه عدد طبیعی وجود دارد، پس این مجموعه دارای ۹ عضو است. توجه داشته باشید که در ریاضیات، مجموعه نیز مانند مفاهیمی چون نقطه و خط که تعریف دقیقی برای آنها وجود ندارد، تعریف ناپذیر است و عبارت بالا فقط برای معرفی مجموعه می‌باشد.

نکته

در معرفی مجموعه:

- منظور از عبارت **دو به دو متمایز** این است که **تکرار** در مجموعه اثر ندارد؛ یعنی اگر در مجموعه A، چند مرتبه عدد ۲ نوشته شود، باید عضوهای تکراری را حذف کنیم و فقط یک مرتبه ۲ را بنویسیم.
- منظور از عبارت **کاملاً مشخص** این است که عضوهای مجموعه به طور **سلیقه‌ای** انتخاب نشوند و عضو مجموعه منحصر به فرد باشد؛ بنابراین نمی‌توان مجموعه‌ای با عنوان «سه شاعر معروف» تشکیل داد، چون هر کسی به طور سلیقه‌ای شاعران معروف را مشخص می‌کند؛ شاید یک فرد از حافظ، سعدی و فردوسی نام ببرد، اما فردی دیگر از حافظ، نظامی و خیام و فرد سوم از مولوی، عطار و فردوسی.

در نمایش مجموعه‌ها، **ترتیب** نوشتن عضوهای مجموعه، اهمیت ندارد و با جایه‌جا کردن اعضای یک مجموعه، مجموعه جدیدی ساخته نمی‌شود. برای مثال مجموعه‌های $\{1, 5, a\}$ ، $\{a, 1, 5\}$ و $\{a, 5, 1\}$ یکسان هستند و هیچ تفاوتی ندارند ولی بهتر است که عضوهای مجموعه‌های عددی را از چپ به راست به صورت صعودی (یعنی از کوچک به بزرگ) بنویسیم.
 با توجه به توضیحات بالا اگر بخواهیم مجموعه اعداد اول دورقمی را تشکیل دهیم کافی است عددهای ۱۱، ۱۳، ۱۷، ۱۹، ... و ۹۷ را داخل آکولاد بنویسیم تا مجموعه مورد نظر تشکیل شود.

مثال: حروف تشکیل دهنده «سلسله ساسانی» را به شکل مجموعه بنویسید.

پاسخ: با توجه به شرط متمایز بودن عضوهای مجموعه، بعد از نوشتن همه حروف تشکیل دهنده این عبارت، حروف تکراری را حذف می‌کنیم و داخال آکولاد می‌نویسیم:

حذف عضوهای تکراری
 $\{\text{ی}, \text{ن}, \text{ا}, \text{ه}, \text{س}\} \rightarrow \{\text{ی}, \text{ن}, \text{ا}, \text{ه}, \text{س}\}$

۲۰۰ تعداد عضوهای هر یک از مجموعه‌های زیر را مشخص کنید.

الف) مجموعه اعداد اول یک رقمی زوج

ب) $\{10, 11, 12, \dots, 99\}$

پ) مجموعه حروف تشکیل دهنده کلمه «ایرانیان»

تمرین‌های زیر را حل، و پاسخ خود را با پاسخ صفحه ۲۱۲ مقایسه کنید.

۱۰۰ کدام یک از عبارت‌های زیر توصیف یک مجموعه است. در صورت

امکان مجموعه را تشکیل دهید.

الف) سه فوتالیست معروف

ب) اعداد طبیعی زوج یک رقمی

پ) سه عدد متولی

ت) سه عدد طبیعی زوج متولی با شروع از ۲۰

ث) اعداد طبیعی که فقط یک شمارنده دارند.

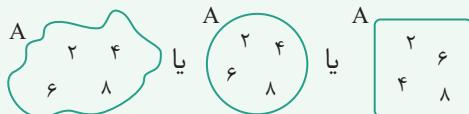
نمایش مجموعه‌ها

برای نمایش هر مجموعه می‌توانیم به روش‌های زیر عمل کنیم:

۱- **نمایش مجموعه با استفاده از عبارت‌های کلامی:** وقتی می‌نویسیم «مجموعه اعداد طبیعی یک رقمی» از عبارت کلامی برای نمایش مجموعه استفاده کرده‌ایم.

۲- **نمایش مجموعه با استفاده از نوشتمن اعضا:** اگر عضوهای یک مجموعه را داخل یک جفت آکولاد (یعنی { }) قرار دهیم و برای جدا کردن عضوها از «،» یا «،» استفاده کنیم، آن مجموعه را با اعضاش نمایش داده‌ایم. $\{2, 4, 6, 8\}$ = مجموعه اعداد طبیعی زوج یک رقمی **تذکر:** بعضی مجموعه‌ها مانند مجموعه اعداد طبیعی، مجموعه اعداد صحیح و... بی‌شمار عضو دارند و هرچه عضو بنویسیم تمام نمی‌شوند، همچنین بعضی مجموعه‌ها تعداد عضوهای زیادی دارند و نوشتمن همه اعضای آنها کار دشواری است، در این موارد برای نوشتمن عضوهای مجموعه‌ها از «...» استفاده می‌کنیم: $\{1, 2, \dots, 99\}$ = اعداد طبیعی کوچک‌تر از ۱۰۰ و $\{1, 3, 5, \dots\}$ = مجموعه اعداد طبیعی فرد

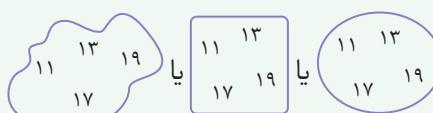
۳- **نمایش مجموعه با استفاده از نمودارون:** می‌توانیم تمامی اعضای یک مجموعه را داخل یک منحنی یا خط‌های شکسته بسته به صورت مقابله نشان دهیم.

به این نوع نمایش مجموعه‌ها، نمایش با استفاده از **نمودارون** می‌گویند.

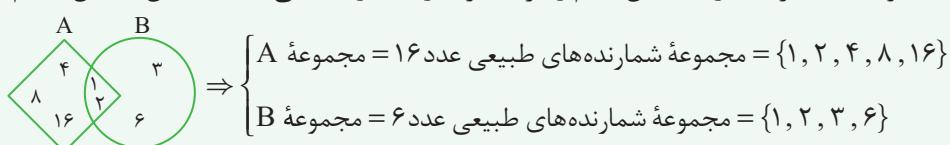
۴- **نمایش مجموعه با استفاده از نماد ریاضی:** این نوع نمایش صرفاً برای مجموعه‌های عددی کاربرد دارد، به شرطی که ویژگی یا رابطه مشخصی بین اعضای مجموعه برقرار باشد تا بتوانیم رابطه را به **زبان ریاضی** بیان کنیم. (این روش را در درس دوم می‌آموزید). پرسش‌های مربوط به نمایش مجموعه‌ها، انواع مختلفی دارند که ممکن است در بعضی موارد نیاز باشد یک مجموعه را به صورت دیگری هم نمایش دهیم.

گاهی مجموعه را با عبارت کلامی معرفی می‌کنند و باید آن را با اعضا یا نمودارون نمایش دهیم به طور مثال «مجموعه اعداد اول دورقیمی کوچک‌تر از ۲۰» را می‌توانیم به صورت‌های زیر نمایش دهیم:

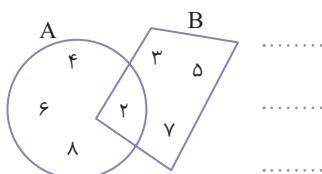
نمایش با استفاده از نوشتمن اعضا: $\{11, 13, 17, 19\}$

گاهی باید با توجه به نمودارون داده شده عضوهای مجموعه‌ها را مشخص کنیم و هر مجموعه را با عبارت کلامی یا با اعضاش نمایش دهیم:

در هر حال تفاوتی ندارد که مجموعه به چه صورتی معرفی می‌شود، مهم این است که می‌توانیم مجموعه را به هر صورتی که نیاز داریم تبدیل کنیم و نمایش دهیم.

۵- هر یک از مجموعه‌های A و B را با اعضاشان نمایش دهید.

تمرین‌های زیر را حل، و پاسخ خود را با پاسخ صفحه ۲۱۲ مقایسه کنید.

۳- هر یک از مجموعه‌های زیر را با یک عبارت کلامی مشخص کنید.

(الف) $A = \{4, 8, 12, 16, 20, 24\}$

(ب) $B = \{1, 4, 9, 16, \dots\}$

۴- مجموعه‌های $\{1, 2, 3, 4, 6, 12\}$ و $B = \{1, 2, 4, 8\}$ را با نمودارون نمایش دهید.

۶- هر یک از مجموعه‌های زیر را با اعضا نمایش دهید.

(الف) مجموعه A شامل شمارنده‌های عدد ۲۰:

(ب) مجموعه B شامل اعداد اول بین ۱۲ تا ۳۰:

مرور درس ۱

۱۱ درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.

☐ درست	☐ نادرست	الف) عبارت «چهار ریاضی دان معروف» یک مجموعه را مشخص می‌کند.
☐ درست	☐ نادرست	ب) عبارت «همه اشعار حافظ» یک مجموعه را مشخص می‌کند.
☐ درست	☐ نادرست	پ) عبارت «اعداد صحیح منفی بزرگ‌تر از ۱» یک مجموعه را مشخص می‌کند.
☐ درست	☐ نادرست	ت) مجموعه $\{1, 4, 7, 4, 7\}$ دارای ۶ عضو است.
☐ درست	☐ نادرست	ث) در مجموعه $A = \{d, b, a\}$, a یکی از عضوهای مجموعه است.
☐ درست	☐ نادرست	ج) مجموعه «حروف دونقطه‌ای انگلیسی» مجموعه تهی است.

۱۲ هر یک از جمله‌های زیر را با عبارت مناسب کامل کنید.

الف) به دسته‌ای از اعداد، اشیا، حروف یا شکل‌ها که دو به دو تمایز و کاملاً مشخص باشند.	..... می‌گویند.
ب) به هر یک از عوامل تشکیل‌دهنده یک مجموعه.	..... آن مجموعه می‌گویند.
پ) اگر $x \in A$ باشد، در این صورت می‌گوییم x ..... است.	.....
ت) مجموعه‌ای که هیچ عضوی ندارد، مجموعه ..... نام دارد که آن را با نماد ..... نشان می‌دهند.	.....
ث) به نمایش یک مجموعه با منحنی بسته، نمایش با استفاده از نمودار ..... گفته می‌شود.	.....
ج) مجموعه $A = \{5, 4, 3, 2\}$, مجموعه‌ای ..... عضوی است و به هر یک از اعداد ۲, ۳, ۴ و ۵، مجموعه A می‌گویند.	.....

۱۳ عبارت‌های مناسب را به یکدیگر وصل کنید.

{-۹, -۶, -۳, ۰, ۳, ۶, ۹}	.....	مجموعه حروف زبان انگلیسی
$\emptyset$	.....	{۱۰, ۱۲, ۱۴, ..., ۹۸}
{-۱, -۲}	.....	مجموعه شمارنده‌های طبیعی عدد ۶
مجموعه یک عضوی	.....	مجموعه مضرب‌های صحیح یک‌رقمی ۳
مجموعه عددهای طبیعی زوج دورقی	.....	مجموعه اعداد صحیح منفی بزرگ‌تر از -۳
مجموعه اعداد اول یک‌رقمی	.....	مجموعه اعداد اول زوج سه‌رقمی
{A, B, C, ..., Z}	.....	{۷, ۷}
{۱, ۲, ۳, ۶}	.....	{۲, ۳, ۵, ۷}

۱۴. کدام یک از عبارت‌های زیر یک مجموعه را نشان می‌دهد؟ در صورت امکان عضوهای مجموعه را بنویسید.

- (الف) حروف a و b و اعداد طبیعی بین ۴ و ۷:
- (ب) اعداد طبیعی زوج سه‌رقمی:
- (پ) دو عدد اول کوچک‌تر از ۱۰:
- (ت) مجموعه افرادی که در سال ۱۳۹۹ در ایران متولد شده‌اند:
- (ث) مجموعه حروف سه نقطه الفبای فارسی:
- (ج) سه عدد فرد متوالی:

۱۵. مجموعه‌های زیر را با عضوهایشان نمایش دهید و سپس تعداد اعضای هر مجموعه را مشخص کنید.

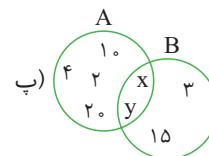
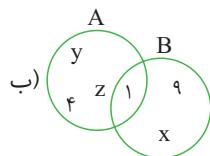
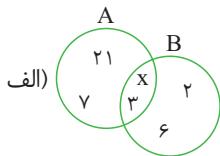
- (الف) مجموعه عددهای فرد دورقمی:
- (ب) مجموعه عددهای مرکب کوچک‌تر از ۱۵:
- (پ) مجموعه عددهای مربع کامل دورقمی کوچک‌تر از ۵۰:
- (ت) مجموعه عددهای حسابی کوچک‌تر از ۱۱ که مربع کامل نیستند:
- (ث) مجموعه شمارندهای اول عدد ۳۰:
- (ج) مجموعه قرینه عددهای اول یک رقمی:
- (چ) مجموعه حروف صدادار انگلیسی:

۱۶. با توجه به مجموعه $A = \{-3, 7, -4, 3\}$ درستی یا نادرستی هر عبارت را مشخص کنید.

(الف) $-3 \in A$ (ب) $-7 \in A$ (پ) $4 \notin A$ (ت) $3 \in A$

(ث) $\{7\} \notin A$ (ج) $-(-3) \in A$ (چ) $\frac{-24}{6} \in A$ (ح) $\frac{21}{3} \notin A$

۱۷. در هر قسمت مجموعه شمارندهای دو عدد را با نمودار و نشان داده‌ایم. مقدار یا مقدارهای مجھول را بنویسید.

۱۸. در هر قسمت با توجه به اطلاعات داده‌شده، اعضای دو مجموعه را با یک نمودار و نمایش دهید.

(الف)

$1 \in A$	$5 \in A$	$3 \in A$	$3 \notin B$
$1 \notin B$	$5 \in B$	$4 \in B$	$4 \notin A$

(ب)

$x \in A$	$y \notin A$	$z \notin A$	$d \in A$
$x \notin B$	$y \in B$	$z \in B$	$d \notin B$

۱۹. هر یک از مجموعه‌های زیر را با یک عبارت کلامی بیان کنید.

(الف)

(ب) $\{11, 13, 17, 19\}$

(ت) $\{-5, -4, -3, -2, -1\}$

(الف) $\{2, 4, 6, 8\}$

(پ) $\emptyset$

(ث) $\{-5, -10, -15, \dots\}$

- درست نادرست

الف) عبارت «چهار فوتبالیست معروف ایران» یک مجموعه را نشان می‌دهد.

ب) مجموعه اعداد اول زوج سه‌رقمی، یک مجموعه تهی است

$$\mathbb{N} \subseteq \mathbb{Z} \subseteq \mathbb{Q}$$

$$\emptyset \in \{\emptyset\}$$

ث) اگر $A \subseteq B$ باشد، آنگاه $B = A \cup B$ است.

ج) احتمال اینکه هر دو فرزند یک خانواده پسر باشند، $\frac{1}{2}$ است.

۱۱۹ هریک از جمله‌های زیر را با عدد یا کلمه مناسب کامل کنید.

الف) مجموعه اعداد صحیح بزرگ‌تر از -3 و کوچک‌تر از 6 دارای ..... عضو است.

ب) مجموعه $\{n\}$ دارای ..... زیرمجموعه است.

پ) مجموعه $\{a, x, b, a\}$ دارای ..... زیرمجموعه یک عضوی است.

ت) حاصل عبارت $A \cup A \cup \emptyset$ ، برابر ..... است.

ث) اگر $A \subseteq B$ باشد، آنگاه حاصل $B - A$ ، برابر ..... است.

ج) اگر چهار سکه را به هوا پرتاب کنیم، آنگاه (S, n) ، برابر ..... است.

۱۲۰ اگر $\{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\} = A$ باشد، در این صورت کدام گزینه **نادرست** است؟

$$\{2, \{3\}\} \subseteq A \quad (4\textcircled{O})$$

$$6 \notin A \quad (3\textcircled{O})$$

$$\{3, 4\} \in A \quad (2\textcircled{O})$$

$$\{3\} \subsetneq A \quad (1\textcircled{O})$$

۱۲۱ کدام یک از رابطه‌های زیر، **نادرست** است؟

$$\mathbb{Z} \cup \mathbb{Q} = \mathbb{Z} \quad (4\textcircled{O})$$

$$\mathbb{W} - \mathbb{N} = \{0\} \quad (3\textcircled{O})$$

$$\mathbb{Q} - \mathbb{Q} = \emptyset \quad (2\textcircled{O})$$

$$\mathbb{Z} \cup \mathbb{N} = \mathbb{Z} \quad (1\textcircled{O})$$

۱۲۲ اگر $A \cup B = \{7, 3, 8, 5, 6\}$ و $B = \{7, 3, 5\}$ باشد، مجموعه A کدام است؟

$$\{3, 8, 5, 6\} \quad (4\textcircled{O})$$

$$\{7, 3, 8, 6\} \quad (3\textcircled{O})$$

$$\{7, 3, 8, 5, 6\} \quad (2\textcircled{O})$$

$$\{8, 6\} \quad (1\textcircled{O})$$

۱۲۳ ۱۲۴ دو تاس را با هم پرتاب می‌کنیم، احتمال اینکه اختلاف دو عدد رو شده، 4 باشد، کدام است؟

$$\frac{1}{6} \quad (4\textcircled{O})$$

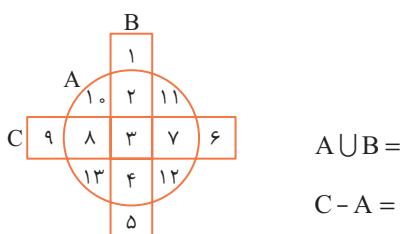
$$\frac{1}{12} \quad (3\textcircled{O})$$

$$\frac{1}{9} \quad (2\textcircled{O})$$

$$\frac{1}{18} \quad (1\textcircled{O})$$

۱۲۵ با توجه به شکل مقابل:

الف) هر یک از مجموعه‌های زیر را با اعضا‌یاشان نمایش دهید.

$$A \cup B =$$

$$C - A =$$

ب) مجموعه $(A \cap B) \cup C$ چند عضوی است؟

پ) دو مجموعه بنویسید که زیرمجموعه هر سه مجموعه باشند.

ت) بزرگ‌ترین مجموعه را بنویسید که زیرمجموعه B و C باشد، اما زیرمجموعه A نباشد. این مجموعه چند زیرمجموعه دارد؟

$$\text{پ) } A - B = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\} - \{2, 3, 5, 7\}$$

$$= \{1, 4, 6, 8, 9\}$$

$$B - A = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\} - \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\} = \emptyset$$

$$\Rightarrow A - B \neq B - A$$

$$\text{ت) } A \cap \mathbb{N} = \{1, 2, \dots, 9\} \Rightarrow A \cap \mathbb{N} = A$$

$$\text{ث) } A \cup \mathbb{N} = \{1, 2, 3, \dots\}$$

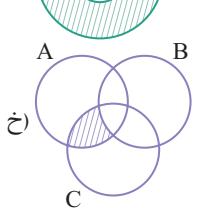
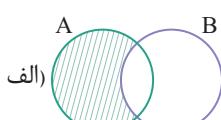
$$\text{ج) } B - A = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\} - \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\} = \emptyset$$

$$\text{چ) } A \cap (A \cup B) = \{1, 2, \dots, 9\} \cap \{1, 2, \dots, 9\} = \{1, 2, \dots, 9\}$$

$$\Rightarrow A \cap (A \cup B) = A$$

$$\text{ح) } A \cup (A \cap B) = \{1, 2, \dots, 9\} \cup \{2, 3, 5, 7\}$$

$$= \{1, 2, \dots, 9\} \Rightarrow A \cup (A \cap B) = A$$

$$\text{۱) } W - \mathbb{N} = \{\circ, 1, 2, 3, \dots\} - \{1, 2, 3, \dots\} = \{\circ\} \quad \text{الف)$$

$$\text{۲) } \mathbb{N} - W = \{1, 2, 3, \dots\} - \{\circ, 1, 2, 3, \dots\} = \{\circ\}$$

$$\text{۳) } Z - \mathbb{N} = \{\dots, -2, -1, \circ, 1, 2, \dots\} - \{1, 2, 3, \dots\}$$

$$= \{\circ, -1, -2, \dots\}$$

$$\text{۴) } Z - W = \{\dots, -2, -1, \circ, 1, 2, \dots\} - \{\circ, 1, 2, \dots\}$$

$$= \{-1, -2, -3, \dots\}$$

$$\text{۵) } \mathbb{N} \subseteq Z \Rightarrow \mathbb{N} \cup Z = Z = \{\dots, -2, -1, \circ, 1, 2, \dots\}$$

$$\text{۶) } \mathbb{N} \subseteq W \Rightarrow \mathbb{N} \cup W = W = \{\circ, 1, 2, 3, \dots\}$$

$$\text{ب) } W - \mathbb{N} = \emptyset \quad \text{درست}$$

$$\text{W} - \mathbb{N} = \{\circ\} \quad \text{الف)$$

$$\text{Z} - \mathbb{N} = \{\circ, -1, \dots\} \quad \text{درست}$$

$$\text{Z} \cap \mathbb{N} = \mathbb{N} \quad \text{نادرست}$$

ب) تهی ($\emptyset$)

ت) مساوی

۲)

الف) اجتماع

پ) خود آن مجموعه

A - B

الف)

$$۱) B \cup C = \{1, 2, 4, 6, 7, 8\} \cup \{2\} = \{1, 2, 4, 6, 7, 8\}$$

$$۲) B \cap C = \{1, 2, 4, 6, 7, 8\} \cap \{2\} = \{2\}$$

$$۳) A - B = \{1, 2, 4, 5, 6, 7, 8\} - \{2, 1, 7, 4, 6, 8\} = \{5, 3\}$$

مجموعه C زیرمجموعه مجموعه A است، پس:

$$۴) C - A = \emptyset \quad \text{درست}$$

$$۵) A - (B \cap C) = \{1, 2, 4, 5, 6, 7, 8\} - \{2\} = \{3, 5, 7, 1\}$$

$$۶) A - (B \cup C) = \{1, 2, 4, 5, 6, 7, 8\} - \{1, 2, 4, 6, 7, 8\} = \{3, 5\}$$

(ب)

C $\subseteq$ A نادرست

۱) نادرست

۴) درست

۳) درست

۶) درست

۷)

$$B - A = C \Rightarrow \{1, 2, 4, 6, 7, 8\} - \{4, 6, 8\} = \{7, 8, 9\}$$

پس باید k = 5 باشد.

الف)

$$۱) A \cup B = \{1, 2, 3, 6\} \cup \{1, 2, 4, 8\}$$

$$= \{1, 2, 3, 4, 6, 8\}, n(A \cup B) = 6$$

$$۲) A \cap B = \{1, 2, 3, 6\} \cap \{1, 2, 4, 8\} = \{1, 2\}, n(A \cap B) = 2$$

$$۳) A - B = \{1, 2, 3, 6\} - \{1, 2, 4, 8\} = \{3, 6\}, n(A - B) = 2$$

$$۴) B - A = \{1, 2, 3, 6\} - \{1, 2, 3, 6\} = \{4, 8\}, n(B - A) = 2$$

(ب)

$\in (A \cup B)$ نادرست

۱) نادرست

۳) درست؛ اشتراک دو مجموعه همواره زیرمجموعه هر یک از دو مجموعه است.

۴) درست

۲) نادرست

۶) درست؛ تهی زیرمجموعه تمام مجموعه هاست.

۸)

$$۱) A = \{1, 2, 4, 5, 10, 20\} \quad \text{الف)$$

$$۲) B = \{2, 3, 5, 7\}$$

$$۳) C = \{2, 5\}$$

$$۴) D = \{1, 4, 10, 20\}$$

۹)

$$A = \{1, 2, 3, \dots, 9\}$$

$$B = \{2, 3, 5, 7\}$$

۱۰)

$$۱) A \cup B = B \cup A = \{1, 2, 3, \dots, 9\} \quad \text{الف)$$

$$۲) A \cap B = B \cap A = \{2, 3, 5, 7\}$$

$$W - N = \{ \circ \}$$

گزینه «۲» ۸۷

$$A \subseteq B \Rightarrow A - B = \{ \}$$

گزینه «۳» ۸۸

$$C - A = \{ 1, 2, 7, 8, 9 \}$$

$$(A - B) \cup (C - A) = \{ 1, 2, 7, 8, 9 \} \Rightarrow 5 \text{ عضو دارد.}$$

درس چهارم: مجموعه‌ها و احتمال

فصل اول

الف) اگر دختر را با «د» و پسر را با «پ» نشان دهیم خواهیم داشت: ۸۹

$$S = \{ (d, d), (d, p), (p, d), (p, p) \} \Rightarrow n(S) = 4$$

(ب) $A = \{ (p, p), (d, p), (p, d) \} \Rightarrow n(A) = 3$: پیشامد فرزند اول پسر

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{3}{4} = \frac{1}{2}$$

(پ) $B = \{ (d, d) \} \Rightarrow n(B) = 1$: پیشامد هر دو فرزند دختر

$$P(B) = \frac{n(B)}{n(S)} = \frac{1}{4}$$

(ت) $C = \{ (d, p), (p, d), (p, p) \} \Rightarrow n(C) = 3$: پیشامد حداقل یک فرزند دختر

$$P(C) = \frac{n(C)}{n(S)} = \frac{3}{4}$$

الف) ابتدا مجموعه همه حالت‌ها یعنی مجموعه (S) را تشکیل ۹۰

$$S = \{ \circ, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 \}$$

می‌دهیم.

$$A = \{ 3, 6, 9 \} \Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{3}{10}$$

(ب) $B = \{ 2, 3, 5, 7 \} \Rightarrow P(B) = \frac{n(B)}{n(S)} = \frac{4}{10}$: پیشامد اول بودن

(پ) عددهای روی کارت‌ها یک رقمی هستند؛ به این ترتیب:

$$C = \{ \} \Rightarrow P(C) = \frac{n(C)}{n(S)} = \frac{0}{10} = 0$$

$$D = \{ \circ, 1, 2, 3, \dots, 9 \}$$

$$P(D) = \frac{n(D)}{n(S)} = \frac{10}{10} = 1$$

الف) می‌دانیم که در پرتاب سکه دو حالت و در پرتاب تاس ۶ حالت

$$. n(S) = 2 \times 6 = 12$$

اتفاق می‌افتد، بنابراین: $n(A) = 2$

$$A = \{ \circ, 6, \text{رو}, 3, \text{رو} \} \Rightarrow n(A) = 2$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{2}{12} = \frac{1}{6}$$

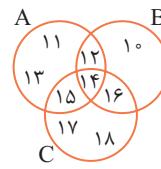
$$B = \{ 5, \text{پشت}, 3, \text{پشت}, 2, \text{پشت} \} \Rightarrow n(B) = 3$$

$$P(B) = \frac{n(B)}{n(S)} = \frac{3}{12} = \frac{1}{4}$$

ت) در پرتاب یک تاس حتماً یکی از عددهای ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ یا ۶ ظاهر می‌شود و احتمال اینکه عدد بزرگ‌تر از ۶ ظاهر شود، صفر است. بنابراین احتمال اینکه سکه «رو» و تاس عدد بزرگ‌تر از ۶ ظاهر شود نیز صفر می‌باشد.

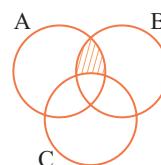
الف) ابتدا عضوهای مشترک هر سه مجموعه و سپس عضوهای مشترک

هر دو مجموعه را مشخص می‌کنیم و در نمودارون قرار می‌دهیم:

$$A \cap B \cap C = \{ 14 \}, A \cap B = \{ 12, 14 \}$$

$$A \cap C = \{ 14, 15 \}, B \cap C = \{ 14, 16 \}$$

(ب)

$$A \cup C = \{ 11, 12, 13, 14, 15 \} \cup \{ 14, 15, 16, 17, 18 \}$$

$$= \{ 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 \}$$

$$(A \cup C) - B = \{ 11, \cancel{12}, 13, \cancel{14}, 15, \cancel{16}, \cancel{17}, 18 \} - \{ 10, \cancel{12}, 14, 16 \}$$

$$= \{ 11, 13, 15, 17, 18 \}$$

گزینه «۳»: قسمت رنگ شده تمامی عضوهای A را که عضو B

نمی‌باشند، نشان می‌دهد، پس این مجموعه $A - B$ است.

گزینه «۳» ۸۱

$$\{ 1, 2, \cancel{3}, 4 \} - \{ 2 \} = \{ 1, \cancel{2}, 3 \} - \{ \cancel{2} \} = \{ 1, 3 \}$$

تذکر: در هر مجموعه عضو تکراری حذف می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

$$1) \{ 1, 2, 3, 4 \} \cap \{ 1, 2, 3, 5 \} = \{ 1, 2, 3 \}$$

$$2) \{ 1, 2 \} \cup \{ 2, 3 \} = \{ 1, 2, 3 \}$$

$$4) \{ 1, 2, 3, \cancel{4} \} - \{ \cancel{4} \} = \{ 1, 2, 3 \}$$

$$B = \{ 2, 3, 5, 7, 11, 13 \}, A = \{ 1, 3, 5, 7, 9 \} \quad \text{گزینه «۳» ۸۲}$$

$$A \cup B = \{ 1, 2, 3, 5, 7, 9, 11, 13 \}$$

$$A = \{ 1, 2, 3, \cancel{4} \}, B = \{ \cancel{2}, 3, 4, 5, 6 \} \quad \text{گزینه «۴» ۸۳}$$

$$\Rightarrow A \cap B = \{ 2, 3, 4 \}, n(A \cap B) = 3$$

گزینه «۲» ۸۴

اگر $B \subseteq A$ باشد، آنگاه $A \cup B = A$ و $A \cap B = B$ است.

گزینه «۲»: اشتراک هر دو مجموعه حتماً زیرمجموعه هریک از

آنهاست؛ بنابراین:

$$(A \cap B) \subseteq A, (A \cap B) \subseteq B$$

گزینه «۲» ۸۵

$$A \subseteq B \Rightarrow A \cup B = B \quad B \subseteq C \Rightarrow C \cap (A \cup B) = B$$

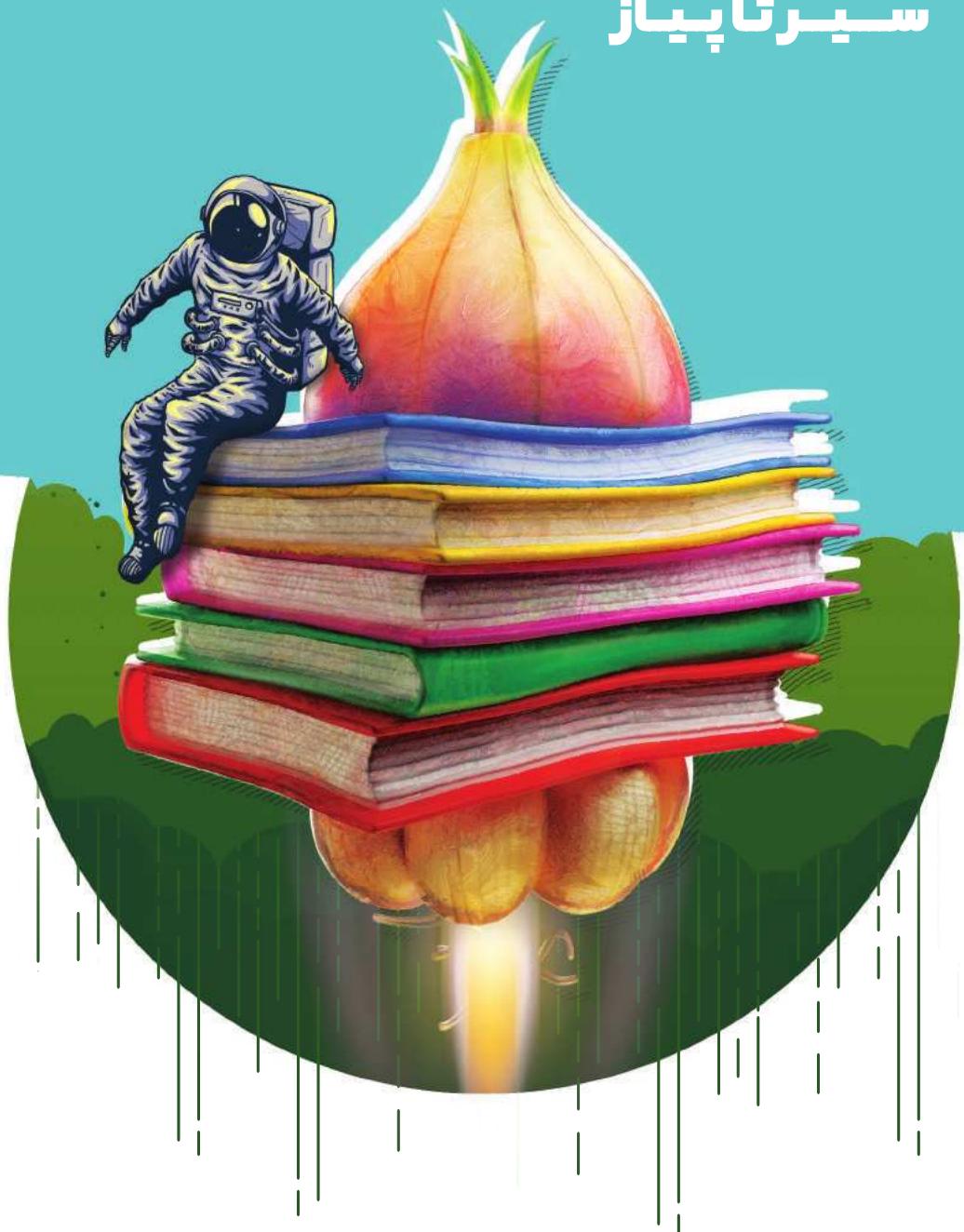
گزینه «۲» ۸۶

$$B \subseteq C \Rightarrow C \cap (A \cup B) = B$$

... آزمون ...

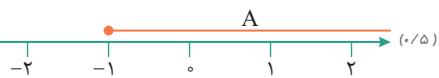
مجموعه کتابهای
سیر تا پیاز

زمان آزمون : ۹۰ دقیقه		آزمون نوبت اول	ریاضی
نمره	پایه نهم	آزمون شماره ۱	

۱	<p>درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.</p> <p>(الف) با جایه‌جایی عضوهای یک مجموعه، مجموعه جدیدی ساخته می‌شود. (ب) بین دو کسر می‌توان بی‌شمار کسر پیدا کرد. (پ) دو مربع دلخواه همواره متشابه‌اند. (ت) هر عدد فقط یک ریشه سوم دارد.</p>	۱
۱	<p>هر یک از جمله‌های زیر را با عبارت مناسب کامل کنید.</p> <p>(الف) مجموعه $\{ \quad , \quad , \quad , \quad \}$ ..... زیرمجموعه دارد. (ب) اگر عددی گنج نباشد، حتماً ..... است. (پ) اگر زاویه بین دو خط در نقشه ۶۵ درجه باشد، زاویه بین این دو خط در طبیعت ..... درجه است. (ت) حاصل عبارت ${}^2(-7)$ برابر ..... است.</p>	۲
۱	<p>گزینه درست را انتخاب کنید.</p> <p>(الف) کدام عبارت یک مجموعه را مشخص می‌کند؟</p> <p>(۱) پنج عدد بزرگ (۲) سه کشتی گیر قوی (۳) چهار میوه خوشمزه (۴) شمارنده‌های عدد ۶</p> <p>(ب) کدام عبارت نادرست است؟</p> <p>$Z \subseteq Q'$ (۴) ${}^{\circ}/\bar{3} \in Q$ (۳) $\pi \in \mathbb{R}$ (۲) $Q \cap Q' = \emptyset$ (۱)</p> <p>(پ) اطلاعات داده شده در مسئله ..... نامیده می‌شود.</p> <p>(۱) انبات (۲) فرض (۳) مثال نقض (۴) حکم</p> <p>(ت) نماد علمی عدد ۵۷۳۹ کدام است؟</p> <p>$57/39 \times 10^3$ (۴) $57/39 \times 10^{-3}$ (۳) $5/739 \times 10^3$ (۲) $5/739 \times 10^{-3}$ (۱)</p>	۳
۰/۵ ۰/۵ ۰/۵	<p>با توجه به نمودار مقابل:</p> <p>(الف) زیرمجموعه‌ای از A بنویسید که اعضای آن عدد اول باشد.</p> <p>(ب) مجموعه $(A \cap B) - B$ را با اعضاش مشخص کنید.</p> <p>(پ) درستی یا نادرستی هر عبارت را مشخص کنید.</p> <p>۱) $4 \in (A \cap B)$ ۲) $n(A \cup B) = 6$</p>	۴

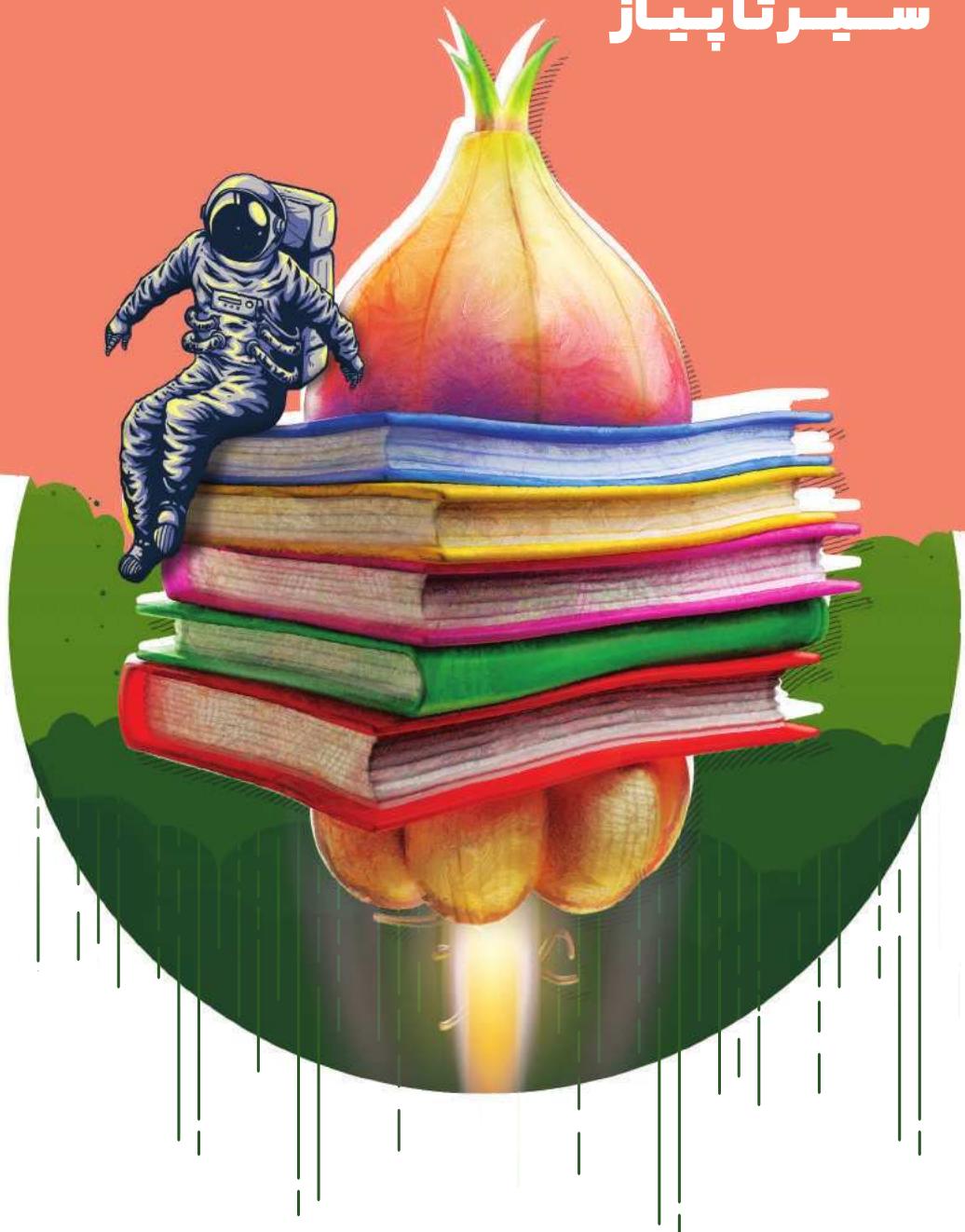
زمان آزمون : ۹۰ دقیقه	آزمون نوبت اول	ریاضی
پایه نهم		آزمون شماره ۱

ت) درست (۰/۲۵)	پ) درست (۰/۲۵)	ب) درست (۰/۲۵)	الف) نادرست (۰/۲۵)	۱
$(\frac{1}{-\sqrt{}})^2 = \frac{1}{49}$	پ) ۶۵	ب) گویا (۰/۲۵)	الف) $2^3 = 8$	۲
الف) گزینه «۴»؛ سایر گزینه‌ها می‌توانند سلیقه‌ای انتخاب شوند. ب) گزینه «۴»؛ مجموعه $\mathbb{Z}$ زیرمجموعه اعداد گویا ($\mathbb{Q}$) است. پ) گزینه «۲»؛ اطلاعات داده شده در مسئله، فرض نامیده می‌شود. ت) گزینه «۲»؛ $5739 = 5 \times 739 \times 1^3$	۳			
الف) $\{2, 3\}$ (۰/۵)	ب) $B = \{1, 4, 7\}$, $A \cap B = \{4\} \Rightarrow B - (A \cap B) = \{1, 7\}$ (۰/۵)			۴
پ) $4 \in (A \cap B) \rightarrow$ درست (۰/۲۵)	۲) $n(A \cup B) = 6 \rightarrow$ نادرست (۰/۲۵) ($A \cup B = \{1, 2, 3, 4, 7\}$)			
الف) $B = \{2, 1, 5\}$, $A \cap C = \{2, 7\} \Rightarrow B - (A \cap C) = \{X, 1, 5\} - \{Y, 7\} = \{1, 5\}$ (۰/۵)				۵
ب) $A \cup B = \{1, 2, 5, 7, X, Y, A\} = \{1, 2, 5, 7\}$ (۰/۵)	پ) خیر؛ زیرا عضو ۷ از مجموعه A عضو مجموعه B نیست.			
الف) تعداد حالت‌ها $\Rightarrow (P, P), (E, P), (P, E), (E, E), (R, P), (P, R), (R, E), (P, R), (R, R)$ (۰/۵)				۶
ب) احتمال $\Rightarrow (R, R), (R, P), (P, R)$: حالت‌های مطلوب (۰/۵)				
ب) احتمال $\Rightarrow (R, P), (P, R)$: حالت‌های مطلوب (۰/۵)				
الف) احتمال $\Rightarrow 2+3+4=9$ تعداد حالت‌های مطلوب (۰/۵)				۷
الف) 	ب) $B = \{x \in \mathbb{R} 0 \leq x < 3\}$ (۰/۵)			۸
الف) $\sqrt{5}, 3 = \sqrt{9}, \sqrt{6}, \sqrt{7}$: دو عدد گنگ $\Rightarrow$ (۰/۵)				۹
ب) $\sqrt{4} < \sqrt{7} < \sqrt{9} \Rightarrow 2 < \sqrt{7} < 3 \rightarrow 5 < 3 + \sqrt{7} < 6$ (۰/۵)				
الف) $\sqrt{(\sqrt{10} - 4)^2} = \sqrt{10} - 4 = -(\sqrt{10} - 4) = 4 - \sqrt{10}$ منفی (۰/۵)				۱۰
ب) $\sqrt{(2 - \sqrt{7})^2} = 2 - \sqrt{7} = -(2 - \sqrt{7}) = -2 + \sqrt{7}$ منفی (۰/۵)				
ب) $ 3 - \sqrt{13} + \sqrt{(\sqrt{13} - 6)^2} = 3 - \sqrt{13} + \sqrt{13} - 6 = -(3 - \sqrt{13}) + (-(\sqrt{13} - 6)) = -3 + \sqrt{13} - \sqrt{13} + 6 = 3$ منفی منفی (۰/۵)				

نکته و سیاست ...

مجموعه کتابهای
سیر تا پیاز

فصل اول: مجموعه‌ها

تعداد عضوهای یک مجموعه

در هر مجموعه، ترتیب نوشتن عضوهای مجموعه مهم نیست و با جایه‌جاکردن عضوها، مجموعه جدیدی به وجود نمی‌آید. همچنین در هر مجموعه **عضو تکراری** بی‌تأثیر است و فقط یک مرتبه شمرده می‌شود و بهتر است که عضوهای تکراری را حذف کنیم. به طور مثال، مجموعه $\{3, 5, 7, 5, 7, 5\}$ فقط دارای ۳ عضو است و می‌توانیم آن را به صورت $\{3, 5, 7\}$ بنویسیم.

نکته

- برای تعیین تعداد عدهای صحیح از a تا b از رابطه $a - b + 1$ استفاده می‌کنیم.
- برای تعیین تعداد عدهای صحیح بین a و b از رابطه $b - a + 1$ استفاده می‌کنیم.
- برای تعیین تعداد عدهای متوالی با فاصله مساوی از رابطه $(b - a + 1) \times \text{کوچک‌ترین عدد} - \text{بزرگ‌ترین عدد}$ استفاده می‌کنیم.

مثال ۱ تعداد عضوهای کدام‌یک از مجموعه‌های زیر، **نادرست** نوشته

(آزمون ورودی)

شده است؟

$$A = \{3, 6, 9, 12, \dots, 105\} \rightarrow n(A) = 35 \quad (1\textcircled{O})$$

$$B = \{-35, -33, -31, \dots, +17\} \rightarrow n(B) = 29 \quad (2\textcircled{O})$$

$$C = \{-1000, +995, -990, \dots, -110\} \rightarrow n(C) = 179 \quad (3\textcircled{O})$$

$$D = \{-9/25, -9, -8/75, \dots, +9\} \rightarrow n(D) = 74 \quad (4\textcircled{O})$$

پاسخ: بررسی گزینه‌ها:

۱) مضرب‌های طبیعی عدد ۳، عضوهای مجموعه A هستند. بنابراین کافی

$$n(A) = \frac{105}{3} = 35 \quad \text{است که آخرین عضو را برابر ۳ تقسیم کنیم:}$$

تذکر: با استفاده از رابطه «تعداد عدهای متوالی با فاصله مساوی» نیز می‌توان به این سؤال پاسخ داد.

۲) فاصله عدها برابر ۲ واحد است، بنابراین طبق نکات بالا داریم:

$$n(B) = \frac{+17 - (-35)}{2} + 1 = \frac{52}{2} + 1 = 27$$

۳) عدها یک‌درمیان مثبت و منفی هستند، پس علامت‌هارا کنار می‌گذاریم و تعداد مضرب‌های عدد ۵ از ۱۱۰ تا ۱۰۰۰ را تعیین می‌کنیم:

$$n(C) = \frac{1000 - 110}{5} + 1 = \frac{890}{5} + 1 = 178 + 1 = 179$$

۴) فاصله بین عدهای متوالی $2/25$ می‌باشد، بنابراین:

$$n(D) = \frac{(+9) - (-9/25)}{2/25} + 1 = \frac{18/25}{2/25} + 1$$

$$= \frac{1825}{25} + 1 = 73 + 1 = 74$$

بنابراین تنها در گزینه «۲» تعداد اعضای مجموعه به درستی نوشته نشده است.

پاسخ گزینه «۲» است.

مثال ۱ مجموعه { }...، $A = \{x, \{x\}, \{x, x\}, \{x, x, x\}, \dots\}$ چند عضو دارد؟

(آزمون ورودی)

$$1 \quad (1\textcircled{O}) \quad 2 \quad (2\textcircled{O})$$

(۳) بی‌شمار

پاسخ: می‌دانیم که عضوهای هر مجموعه‌ای باید متمایز باشند و عضو تکراری را باید حذف کنیم. به این ترتیب خواهیم داشت:

$$A = \{x, \{x\}, \{x, \cancel{x}\}, \{x, \cancel{x}, \cancel{x}\}, \dots\}$$

$$= \{x, \{x\}, \cancel{\{x\}}, \cancel{\{x\}}, \dots\} = \{x, \{x\}\}$$

پس مجموعه A دارای ۲ عضو است.

پاسخ گزینه «۲» است.

مثال ۲ مجموعه { }...، $A = \{2^{11} + 2, 2^{11} + 4, 2^{11} + 6, \dots, 2^{11} + 2^{11}\}$ چند عضو دارد؟

(تیزهوشان)

$$2^9 \quad (2\textcircled{O}) \quad 2^{12} \quad (1\textcircled{O})$$

$$2^{11} \quad (3\textcircled{O}) \quad 2^{10} \quad (4\textcircled{O})$$

پاسخ: می‌دانیم که $2^{12} = 2 \times 2^{11} = 2^{11} + 2^{11}$ می‌باشد، بنابراین مجموعه A را به صورت $\{2^{11} + 2, 2^{11} + 4, 2^{11} + 6, \dots, 2^{11} + 2^{11}\}$ می‌نویسیم. از طرفی اگر در تمامی عضوها عبارت (2^{11}) را حذف کنیم، مجموعه به صورت $\{2^{11}, \dots, 2^{11}\}$ تبدیل می‌شود که نشان‌دهنده عدهای زوج است. $2^{11} \div 2 = 2^{10}$ تعداد

پاسخ گزینه «۳» است.

۱۰) با توجه به مجموعه $A = \{1^{\circ\circ} + 2, 2^{\circ\circ} + 4, 3^{\circ\circ} + 8, \dots, 20^{\circ\circ}\}$ چند

(آزمون ورودی)

عضو دارد؟

۲۰۰ (۲۰)

۲۰۱ (۱۰)

۱۰۰ (۴۰)

۱۰۱ (۳۰)

(کنکور)

دو مجموعه A و B برابرند، هرگاه:

(۱) تمام عضوهای A در B وجود داشته باشد.

(۲) هر عضو دلخواه از A در B وجود داشته باشد.

(۳) هر یک زیرمجموعه دیگری باشد.

(۴) تعداد عضوهای A و B برابر باشد.

۱۱) اگر $\{y\} \subseteq A = \{3, 2x, 2-y\}$ باشد و بدانیم

(آزمون ورودی) $B = \{4, 2+y, 1\}$ کدام است؟ $B \subseteq A$ و $A \subseteq B$

۵ (۴۰)

۴ (۳۰)

۳ (۲۰)

۲ (۱۰)

۱۲) اگر $\{(x-y), (3x+3y)\} = \{6\}$ x چقدر است؟

۳ (۴۰)

۱ (۳۰)

۲ (۲۰)

۴ (۱۰)

۱۳) دو مجموعه $\{-1\}$ و $\{m-n, n^3\}$ برابرند. حاصل mn کدام است؟

(آزمون ورودی)

-۲ (۴۰)

۲ (۳۰)

۱ (۲۰)

-۱ (۱۰)

۱۴) به ازای چه تعداد عدد صحیح x، دو مجموعه $\{1, x, x^3\}$ و $A = \{1, x, x^3\}$

(تیزهوشان) B = $\{y, y^3\}$ می‌توانند برابر باشند؟

۲ (۲۰)

۱ (۱۰)

۳ (۴۰)

۲ (۳۰)

۱۵) اگر $\{(a+1)^3 + 1, (b-1)^3\} = \{-1, -a^4, c\}$ و a، b، c سه عدد حقیقی و آنگاه درباره دو ادعای زیر چه می‌توان گفت؟

ادعای اول: حاصل c^3 می‌تواند برابر -۱ باشد.

(آزمون ورودی) ادعای دوم: حاصل c^3 می‌تواند برابر ۵ باشد.

(۱) هر دو ادعا درست است.

(۲) فقط ادعای اول درست است.

(۳) فقط ادعای دوم درست است.

(۴) هر دو ادعا نادرست است.

۱۶) با توجه به مجموعه $A = \{\{1\}, \{2, 3, 4\}, 5\}$ کدام گزینه درست است؟

(آزمون ورودی)

$\{2, 3\} \subseteq A$ (۲۰)

$2 \in A$ (۱۰)

$4 \subseteq A$ (۴۰)

$\{\} \in A$ (۳۰)

۱۷) با توجه به مجموعه $A = \{1, 2, 3, 4, \dots\}$ چند عضو دارد؟

(آزمون ورودی)

۲ (۲۰)

۱ (۱۰)

۴ (بی شمار)

۴ (۳۰)

۱۸) اگر $A = \{\{a\}, \{a, b\}, b\}$ باشد، کدام رابطه زیر نادرست است؟

(کنکور)

$\{a\} \subseteq A$ (۲۰)

$\{a, b\} \in A$ (۱۰)

$\{\{a, b\}\} \subseteq A$ (۴۰)

$\{\{a\}, b\} \subseteq A$ (۳۰)

۱۹) مجموعه $A = \{1, 3, 3, 3, 5, 5, 5, 5, 5, \dots\}$ که در آن هر عدد

به تعداد خودش نوشته شده است، دارای چند عضو است؟

(آزمون ورودی)

۱۱ (۲۰)

۳۶ (۱۰)

۴ (نمی‌توان مشخص کرد.)

۶ (۳۰)

۲۰) اگر داشته باشیم: $A_۳ = \{4, 5, 6\}$ ، $A_۲ = \{2, 3\}$ ، $A_۱ = \{1\}$ و

$A_۴ = \{7, 8, 9, 10\}$ با چه عددی شروع

(آزمون ورودی)

می‌شود؟

۵۶ (۴۰)

۵۵ (۳۰)

۴۶ (۲۰)

۴۵ (۱۰)

۲۱) سی و یکمین عضو از مجموعه $\{2, -7, 12, -17, \dots, 20\}$ چند است؟

(آزمون ورودی)

کدام است؟

۱۴۷ (۲۰)

-۱۴۷ (۱۰)

۱۵۲ (۴۰)

-۱۵۲ (۳۰)

۲۲) اگر $C = \{\{2\}, \{2, \{2\}\}\}$ و $B = \{2, \{2\}\}$ باشد، کدام رابطه نادرست است؟

(کنکور)

$A \subseteq B$ (۲۰)

$B \subseteq A$ (۱۰)

$B \in C$ (۴۰)

$A \in B$ (۳۰)

۲۳) مجموعه $A = \{2^{۱۰۰} + 2, 2^{۱۰۰} + 4, 2^{۱۰۰} + 6, \dots, 2^{۱۰۰}\}$ چند

(آزمون انرژی اتمی)

عضو دارد؟

۳۹۹ (۴۰)

۴۰۰ (۳۰)

$2^{۱۰۰}$ (۲۰)

$2^{۳۹۹}$ (۱۰)

(آزمون ورودی)

فصل اول

مجموعه‌ها

همان طور که می‌بینید جملات با شماره فرد، مثبت هستند، بنابراین:

$$5(31) - 3 = 155 - 3 = 152 \quad \text{عضو سی و یکم}$$

روش دوم: عضوهایی که شماره آنها فرد است یعنی عضوهای ۱، ۳، ۵ و ...، عددی زوج هستند پس گزینه‌های «۱» و «۲» حذف می‌شوند. از طرفی عضوهایی که شماره فرد هستند، عده‌های مثبت می‌باشند پس گزینه «۳» هم حذف می‌شود.

○ گزینه «۱»

تمام عضوهای مجموعه A در مجموعه B نیز وجود دارند پس این مجموعه زیرمجموعه B می‌باشد، پس $B \subseteq A$ نادرست است.

○ گزینه «۲»

می‌دانیم که $2^{400} = 2 \times 2^{400} + 2^{400} = 2^{401}$ است، بنابراین می‌توانیم مجموعه A را به صورت زیرنویسیم:

$$A = \{2^{400} + 2, 2^{400} + 4, 2^{400} + 6, \dots, 2^{400} + 2^{400}\}$$

حال اگر از تمام عضوها، عبارت (2^{400}) را حذف کنیم مجموعه $\{2, 4, 6, 8, \dots, 2^{400}\} = B$ به دست می‌آید که نشان‌دهنده عده‌های زوج ۲ تا 2^{400} است و تعداد عضوهایش با مجموعه A برابر می‌باشد، پس: $n(A) = 2^{400} \div 2 = 2^{399}$

○ گزینه «۳»

می‌دانیم: $2^{201} = 2 \times 2^{200} = 2^{200} + 2^{200} = 2^{100} \times 2^{100} + 2^{100} = 2^{100} \times 2^{100} + 2^{100} = 2^{100} \times 2^{101}$

حالا مجموعه A را به صورت زیرنویسی می‌کنیم: $A = \{2^{100} + 2^1, 2^{100} + 2^2, 2^{100} + 2^3, \dots, 2^{100} + 2^9\}$

اگر از تمام عضوها، عبارت (2^{100}) را کنار بگذاریم مجموعه $\{2, 2^2, 2^3, 2^4, \dots, 2^{10}\} = B$ به دست می‌آید که تعداد عضوهایش با توجه به توانها برابر ۱۰ است، پس مجموعه A هم دارای ۱۰ عضو می‌باشد.

○ گزینه «۴»

دو مجموعه A و B زمانی برابر هستند که هر عضو A، عضوی از B و هر عضو B، عضوی از A باشد. به این ترتیب اگر $B \subseteq A$ و $A \subseteq B$ باشد، آنگاه هر دو مجموعه برابر هستند.

○ گزینه «۵»

وقتی که $A = B$ و $A \subseteq B$ باشد، یعنی $A = B$ است؛ بنابراین در هر دو مجموعه عضوهای مساوی را مشخص می‌کنیم:

$$\begin{cases} 2+y=3 \\ 2x=4 \end{cases} \Rightarrow \begin{aligned} y &= 1 \\ x &= 2 \end{aligned} \Rightarrow x+y=2+1=3$$

○ گزینه «۱»

دققت کنید که عضوهای مجموعه A عبارت‌اند از: ۵، $\{2, 3, 4\}$ و $\{1\}$ پس این مجموعه دارای ۳ عضو است. بنابراین گزینه «۳» صحیح است.

○ گزینه «۲»

مجموعه A فقط شامل یک عضو است که خود همین عضو، مجموعه عده‌های طبیعی می‌باشد.

○ گزینه «۳»

مجموعه A شامل سه عضو است که عبارت‌اند از: $\{a, b\}$ ، $\{a\}$ و b ، پس گزینه «۱» صحیح می‌باشد. توجه داشته باشید که: $\{a\} \subseteq A$ ، $\{a, b\} \subseteq A$ ، $\{b\} \subseteq A$ پس گزینه‌های «۳» و «۴» هم صحیح هستند و فقط گزینه «۲» نادرست می‌باشد.

○ گزینه «۴»

آموختیم که در هر مجموعه عضو تکراری بی‌تأثیر است و باید عضوهای تکراری را حذف کنیم، بنابراین مجموعه A را به صورت زیرنویسیم که دارای ۶ عضو می‌باشد. $A = \{1, 3, 5, 7, 9, 11\}$

○ گزینه «۵»

در عبارت‌های A_3 ، A_2 ، A_1 و ... به عده‌های ۱، ۲، ۳ و ... اندیس گفته می‌شود. با دققت در مجموعه‌ها ملاحظه می‌کنید که **تعداد عضوهای هر مجموعه برابر اندیس آن مجموعه است**. به طور مثال، A_1 دارای یک عضو، مجموعه A_2 دارای ۲ عضو و ... می‌باشد. به عبارت‌های زیر دقت کنید:

$$n(A_1) + n(A_2) = 1 + 2 = 3 \rightarrow A_2$$

$$n(A_1) + n(A_2) + n(A_3) = 1 + 2 + 3 = 6 \rightarrow A_3$$

اگر به همین ترتیب بتوانیم بزرگ‌ترین عضو مجموعه A_9 را تعیین کنیم، به سادگی مشخص می‌شود که مجموعه A_1 با چه عددی شروع می‌شود:

$$n(A_1) + n(A_2) + n(A_3) + \dots + n(A_9) = \underbrace{1 + 2 + 3 + \dots + 9}_{\text{تعداد}} = 45$$

پس A_9 بزرگ‌ترین عضو مجموعه A_9 است و کوچک‌ترین عضو A_1 برابر عدد ۴۶ می‌باشد.

○ گزینه «۶»

روش اول: اگر علامت عده‌ها را در نظر نگیریم، فاصله بین هر دو جمله متواالی برابر ۵ است، پس داریم:

$$\{5 \times 1 - 3, -(5 \times 2 - 3), 5 \times 3 - 3, \dots, 5 \times 41 - 3\}$$